

Fortidsminneforeningen
Norsk Kulturarv
Forbundet Kysten
Norsk Forening fr Fartøyvern
Norges Husflidslag
Arkivforbundet
Landslaget for Lokalhistorie
Slekt og Data
Forbundet for Norske Museumsvenner
HIFO – Den norske historiske forening
LMK – Landsforbundet av Motorhistoriske kjøretøyklubber
Norges Linforening
Norsk Nupersforening
Memoar

Norsk Folkedraktforum
Norsk Folkeminnelag
Norsk Heraldisk Forening
Norsk Fyrhistorisk Forening
Norsk Jernbaneklubb
Museumsbanerådet
Norges Metallsøkerforening
Norsk Skipsfartshistorisk Selskap
Norsk Slektshistorisk Forening
Norske Akevitters Venner
Rutebilhistorisk Forening
Landsforeningen for Luftfartøyvern
Europa Nostra Norge
Norsk Motorskøvtelubb

Statsbudsjettet 2023 - Høringsnotat – Familie- og kulturkomiteen

Kulturdepartementet: kap 320 post 74 Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m., kap 328 Museer post 78 og 329 Arkivformål post 78.

Klima- og miljødepartementet: kap 1400 post 70, kap 1420 post 81, kap 1429 post 74 og 75 og kap 1432 post 50.

Norges kulturvernforbund er en paraplyorganisasjon for de landsdekkende kulturvernorganisasjonene. Vi takker for muligheten til å komme med innspill til denne budsjett høringen.

Kulturvernforbundets 31 medlemsorganisasjoner har rundt 2000 lokallag og 260 000 medlemmer totalt. Til sammen utfører de en samfunnsinnsats med opptil syv millioner frivillige timer i året, og bidrar til en verdiskaping på opptil to milliarder kroner. Dette gjør det frivillige kulturvernet til en av de største aktørene på feltet og de er en viktig bidragsyter for å nå regjeringens overordnede politiske mål og de internasjonale forpliktelsene vi har på området.

I Kulturmiljømeldingen fra 2020 vektlegges betydningen av det frivillige kulturvernet, og viktigheten av engasjement, demokrati og ansvar. Ett av de tre nasjonale målene er at «Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø», og meldingen påpeker at det er statens ansvar å legge best mulig til rette for dette. Verdien av det frivillige kulturvernet ble også understreket av en samlet familie- og kulturkomite på Stortinget i innstillingen og behandlingen av meldingen: *«Komiteen er enig i at frivillig innsats er den kanskje viktigste bærebjelken i det norske kulturminnevernet, og er glad for at meldingen vektlegger det frivillige kulturvernets innsats og kompetanse».*

Vi er svært glade for at kulturarv også løftes frem i regjeringserklæringen og at det frivillige kulturvernet er en del av dette. I Hurdalsplattformen 2021-2025 står det blant annet at regjeringen vil bidra til å samle og koordinere sektoren, og støtte den frivillige innsatsen, som også her omtales som helt avgjørende på feltet.

I erklæringen står det blant annet at regjeringen vil sikre det frivillige kulturvernet grunnstøtte, at det skal være full momskompensasjon, at Kulturminnefondet skal styrkes, og at det skal innføres en særskilt grunnfinansiering for kulturarvskoler. Det står også at regjeringen vil evaluere museumsreformen, særlig med tanke på frivillighetens kår og muligheten til å mobilisere lokale ressurspersoner. Dette er gode og viktige punkter, som vi mener vil bidra til en bedre politikk på området. I budsjett høringen i fjor, ba vi regjeringen om å vise handlekraft, og starte en opptrapping på disse områdene.

Grunnstøtte:

Vi har vært forberedt på at årets budsjett ville bli stramt, og er takknemlig for at mange av tilskuddene til kulturvernfeltet har blitt videreført. Dette er i seg selv, slik Kulturdepartementet påpeker i budsjettforslaget, en viktig prioritering. Det er imidlertid en negativ utvikling på flere områder, og en rekke punkter vi ønsker å belyse.

Til tross for rosende ord og mål om økt engasjement, så er det fremdeles kun 1/3 av Kulturvernforbundets medlemsorganisasjoner som mottar driftsstøtte. Når dette nå er tatt inn som et punkt i regjeringserklæringen, så forventer vi at dette følges opp.

I Kulturdepartementets budsjettforslag, kap 320 Post 74 Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m. er støtten til organisasjonene prisjustert. Dette har stor betydning oss som tilskuddsmottakere. Det er imidlertid her mange av de som ikke mottar støtte også hører hjemme. Mange av organisasjonene som søkte om tilskudd våren 2022, har ikke engang fått svar på søknadene sine. Dette mener vi er kritikkverdig. *Kulturvernforbundet ber om at Kulturdepartementet øker posten slik at samtlige kulturvernorganisasjoner får driftsstøtte, eventuelt at det etableres en egen post for å ivareta de mange små organisasjonene som faller utenfor dagens ordning. Kulturvernforbundet bidrar gjerne med innspill i en slik prosess.*

I Klima- og miljødepartementets budsjettforslag, er tilskuddene i stor grad videreført med samme beløp som i fjor. Dette gjelder både Kap. 1400 Post 70: Frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser, og flere av postene under Riksantikvaren, herunder støtte til fartøyvern og fartøyvernsenter (kap 1429 post 74 og 75). Med dagens prisutvikling, utgjør dette en realnedgang i tilskuddet for våre organisasjoner. *Vi oppfordrer Klima- og miljødepartementet til å følge Kulturdepartementet og gi de frivillige organisasjonene driftsstøtte som er prisregulert, slik at vi ikke får en nedgang år etter år.*

I tillegg ser vi med stor bekymring på at støtten til Norske Parker foreslås strøket fra Klima- og Miljødepartementets budsjett (kap 1420, post 81), og ber om at dette reverseres. Vi er imidlertid glade for at Norges Metallsøkerforbund har kommet inn som en ny tilskuddsmottaker under kap 1400 post 76. Departementet viser i omtalen til at dette er en oppfølging av regjeringserklæringen.

Grunnstøtte, momskompensasjon og regionale fond

Kulturvernforbundet er glade for at regjeringen nå går inn for full momskompensasjon. Dette er svært viktig for organisasjonene og ikke minst lokallagene. Vi understreker samtidig at momskompensasjonen ikke kan erstatte driftstilskudd og øremerket støtte.

Grunnstøtten er viktig for oss og våre landsdekkende medlemsorganisasjoner. Den skaper mer aktivitet i lokallagene og gjør oss i stand til å utvikle nye satsingsområder. Det er viktig å minne om dette, når regjeringen nå varsler et kulturløftet, der det vil satses spesielt på den lokale og regionale kulturen, og på regionale kulturfond.

Kulturvernorganisasjonene har per i dag ingen regional samordning, slik som for eksempel friluftslivet, idretten og musikken har. Dette er det et stort behov for, og noe vi i Kulturvernforbundet har søkt om støtte til å utvikle i flere år. Med regjeringens planer om å styrke det lokale og regionale kulturlivet, blant annet med regionale kulturfond og fordeling av spillemidler, er dette behovet enda sterkere. *Vi ber om at det settes av midler til et slikt samordningstiltak på kulturvernfeltet. Kulturvernforbundet bistår gjerne i en slik prosess, og kan påta oss en koordinatorrolle i et slikt arbeid.*

Arkiv og museum (kap 329 Arkivformål og kap 328 Museer mm)

Regjeringen har bidratt til en styrking av både arkiv og museer de siste årene. I statsbudsjettet for 2023, er det imidlertid stillstand på arkivfronten. Det betyr at de positive signalene som har vært rundt arkiv fra politisk ledelse ikke har blitt fulgt opp. *Kulturvernforbundet mener det er svært viktig at arkivfeltet styrkes, og at det settes av økte ressurser over kap 329 post 78 til å utvikle gode samarbeidsformer mellom institusjonene og organisasjonene.* Det frivillige kulturvernet bidrar med betydelige ressurser i form av både dugnadstimer og kompetanse. Arkivverket sier selv at de er avhengig av frivillig innsats i forhold til både transkribering, publikumsveiledning og digitalisering av arkivmateriale.

Den frivillige innsatsen er også avgjørende for mange museer, og vi er glade for at dette er løftet frem i både Museumsmeldingen og regjeringserklæringen.

Det bekymrer oss imidlertid stort at dette punktet i regjeringserklæringen, om å «evaluere museumsreformen, særlig med tanke på frivillighetens kår og muligheten til å mobilisere lokale ressurspersoner» ikke er nevnt med et ord i budsjettforslaget. Vi ber regjeringen omtale dette punktet i statsbudsjettet, og legge frem en plan for hvordan det skal følges opp. Vi foreslår videre at det settes av midler i revidert budsjett til å utvikle gode samarbeidsformer også her, for eksempel til ansettelse av frivillighetskoordinatorer. *Vi foreslår en økning på minst tre millioner kroner over kap. 328 Museer m.m. Post 78, øremerket dette formålet.*

Kulturminnefondet - KLDs budsjett, Kap. 1432 post 50

Kulturminnefondet er et av de mest effektive økonomiske virkemidlene i kulturminnevernet. I tillegg er det viktig for å nå regjeringens klimamål. I budsjettforslaget for 2023, er det forslått kr 124 638 mill. til denne posten, som er en liten prisjustering fra året før. Interessen for å søke om midler til istandsetting er aldri vært større. *Vi mener posten må økes til minst 200 millioner kroner.*

Studieforbund, voksenopplæring og kulturarvskolene, Post 73 Tilskudd til studieforbund m.m.

Videreføring av kunnskap er en forutsetning for at kulturarven skal kunne tas vare på og videreføres. Kurs og opplæringstilbud er en derfor sentral del av organisasjonenes arbeid. Kulturvernforbundet er glade for at tilskudd til Studieforbundet Kultur og Tradisjon er videreført, med priskompensasjon, men bekymret for at Voksenopplæringsforbundet for sjetten år på rad ikke har fått noen priskompensasjon. *Vi ber om at dette legges til i revidert budsjett.*

Vi viser for øvrig til høringsinnspill fra våre medlemsorganisasjoner, og støtter opp under disse.

Lykke til med budsjetthøringene.

Jørn Holme
Styreleder
Norges kulturvernforbund

Toril Skjetne
Generalsekretær
Norges kulturvernforbund